

Fylkesmannen i Hedmark

Miljøvern avdelingen
Postboks 4034, 2306 Hamar

Vår dato   Vår referanse
26.03.2015   2015/1359
Arkiv nr.   Deres referanse
461.2

Saksbehandler, innvalgstefon
Steinar Østlie, 62 55 11 77

Inspeksjonsrapport

2015.013.I.FMHE

Trysil kommune
Postboks 200
2421 Trysil

Inspeksjon ved Innbygda renseanlegg

Dato for inspeksjonen: 24.03.2015
Rapportnummer: 2015.013.I.FMHE
Saksnr.: 2015/1359

Kontaktpersoner ved kontrollen:

Fra virksomheten:
Trond Neby, prosjektleder
Kinga Adam, avd. ing VA
Øivind Storbæk, ass. driftsleder

Fra Fylkesmannen i Hedmark:
Steinar Østlie, senioringeniør

Resultater fra inspeksjonen

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjon ved Innbygda renseanlegg, 24.03.2015:

Fylkesmannen avdekket 1 avvik og 4 anmerkninger:

- Det er ikke fastsatt driftskontrollprogram for Innbygda renseanlegg (*avvik*)
- Hovedplan avløp er ikke revidert iht. vurdert behov
- Rutiner for registrering eller avviksbehandling av enkelte typer driftshendelser blir ikke tilfredsstillende utført
- Akkreditert prøvetaking er ikke endelig godkjent ved Innbygda renseanlegg
- ROS-analyse for avløpsanleggene er ikke revidert eller oppdatert

Kommunen må sende en skriftlig bekreftelse innen **01.07.2015** på at avviket er rettet. Virksomheten bes også gjøre en vurdering av anmerkningene. Oppfølgingen etter inspeksjonen er nærmere beskrevet på side 3.

Med hilsen

Jørn Georg Berg e.f.
miljøverndirektør

Steinar Østlie
senioringeniør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes ut uten signatur.

1. Informasjon om virksomheten

Organisasjonsnr : 864 948 502	Eies av: -
Besøksadresse: Storvegen 5, 2420 Trysil	Telefon: 62 45 77 00
Bransjenr. (NACE-kode): 84.110	E-post: postmottak@trysil.kommune.no

Kontrollert anlegg

Navn: Innbygda renseanlegg	Anleggsnr: 0428.0045.01
Kommune: 0428 Trysil	Anleggsaktivitet: Avløpsnett og rensing
Fylke: Hedmark	Risikoklasse: 2
Tillatelse gitt: 05.11.2014	Tillatelse sist oppdatert: -

2. Inspeksjonens omfang

Inspeksjonen er en del av landsdekkende kontrollaksjon avløp 2014/2015, men inngår også i Fylkesmannens ordinære tilsynsplan med løpende tilsyn med avløpsanleggene. Bakgrunnen for kontrollaksjonen er bl.a. at Miljødirektoratet ønsker å skaffe oversikt over etterlevelse av rensekrav og øvrig oppfølging og status for sentrale temaer og krav i bransjen, samt se utviklingen fra tilsvarende kontrollaksjoner i 2008 og 2010.

Formålet med inspeksjonen var å vurdere om virksomheten etterlever regelverk som omfatter virksomhetens risiko for å forurense det ytre miljø, samt rutiner for håndtering av avfall og kjemikalier. Videre er det undersøkt om det systematiske helse-, miljø- og sikkerhetsarbeidet fungerer tilfredsstillende. Fylkesmannen har blant annet undersøkt:

- Hovedplaner/saneringsplaner
- Strategiske mål og funksjonsmål for avløpssystemene (ambisjonsnivå)
- Klimatilpasning
- Overløp
- Ledningsnett
- Framdrift/status for akkreditert prøvetaking
- Etterlevelse av utslipps- og rensekrav for 2014
- Driftsstabilitet i avløpsanlegget i 2014
- Miljørisikovurdering av avløpsanlegget
- Avviksbehandling

Denne rapporten omhandler avvik og anmerkninger som ble avdekket under inspeksjonen og gir ingen fullstendig tilstandsvurdering av virksomhetens miljøarbeid eller miljøstatus.

Definisjoner

Avvik: Manglende etterlevelse av krav fastsatt i eller i medhold av lov.

Anmerkning: Et forhold som tilsynsetatene mener er nødvendig å påpeke for å ivareta ytre miljø, men som ikke omfattes av definisjonen for avvik.

3. Oppfølging etter inspeksjonen

Kommunen plikter snarest å rette opp avviket som er beskrevet i denne rapporten. Virksomheten bes også gjøre en vurdering av anmerkningene og aktuelle tiltak knyttet til disse. Vi ber om en skriftlig redegjørelse for tiltak og oppfølging av påpekte avvik og anmerkninger innen **01.07.2015**.

Dersom et avvik ikke kan lukkes eller et tiltak ikke kan avsluttes innen fristen, må det utarbeides en plan for videre framdrift.

Klageadgang

Pålegget om er gitt med hjemmel i forurensningsloven § 7. Avgjørelsen kan påklages til Miljødirektoratet innen tre uker etter at rapporten er mottatt. Klagen bør være skriftlig, begrunnet, og skal sendes via Fylkesmannen i Hedmark.

4. Gebyr for inspeksjonen

Virksomheten er ved denne inspeksjonen plassert i gebyrsats 2 (jf. Fylkesmannens varselbrev datert 17.02.2015). Dette betyr at dere skal betale *kr.* 15 900 i gebyr for den gjennomførte inspeksjonen. Gebyrsats følger av virksomhetens plassering i risikoklasse, jf. forurensningsforskriften § 39-6. Faktura med innbetalingsblankett vil bli oversendt fra Miljødirektoratet.

Fylkesmannen viser for øvrig til forurensningsforskriftens kapittel 39 om innkreving av gebyr til statskassen.

5. Offentlighet i forvaltningen

Denne rapporten vil være tilgjengelig for offentligheten via Fylkesmannens postjournal og på www.norskeutslipp.no (jf. offentleglova).

6. Avvik

Vi fant følgende avvik under inspeksjonen:

Avvik 1:

Det er ikke fastsatt driftskontrollprogram for Innbygda renseanlegg

Avvik fra:

Utslippstillatelse av 05.11.2014, jf. internkontrollforskriften § 5, andre ledd, pkt. 6.

Kommentarer:

Det er ikke fastsatt og dokumentert driftskontroll (egenkontroll) med aktuelle driftsparametere med grenseverdier for god/tilfredsstillende drift. Det bør framgå når ulike parametere skal måles eller analyseres. Måleresultatene bør dokumenteres.

Forholdet ble påpekt som anmerkning ved revisjonen i 2012 (anmerkning 4).

7. Anmerkninger

Følgende forhold ble anmerket under inspeksjonen:

Anmerkning 1

Hovedplan avløp er ikke revidert iht. vurdert behov

Kommentarer:

Hovedplan avløp ble utarbeidet i 2009. Tiltaksplanen er inndelt i 3 planperioder – 2010-14, 2015-18 og 2019-22. Gjennomføringen av tiltakene har i stor grad vært foretatt i samsvar med planen, men mange tiltak er omprioritert og endret i rekkefølge. Tiltak som har vært vurdert som viktige og høyt prioritert ut fra forurensnings- og driftsmessig hensyn, har blitt strøket i årlige budsjettprosesser. Dette gjelder bl.a. strekninger med mye innlekking. Kommunen har likevel som siktemål at alt fellesnett skal være sanert i løpet av en femårsperiode.

Det anses å være behov for å revidere og oppdatere hovedplanen, men dette har også blitt strøket av budsjettet. Det er krav i ny utslippstillatelse at flere konkrete funksjonsmål for ledningsnettet skal fastsettes innen 2016, målene er naturlig å ta inn i revidert hovedplan.

Eksisterende delmål er tatt inn i internkontrollen, slik det ble etterlyst ved revisjonen i 2012.

Anmerkning 2

Rutiner for registrering eller avviksbehandling av enkelte typer driftshendelser blir ikke tilfredsstillende utført

Kommentarer:

Driftshendelser registreres i loggføringsskjema. Større og alvorlige hendelser kan bli registrert og behandlet som avvik i internkontrollen.

Det har blitt opprettet en rutine for registrering av publikumshenvendelser, men denne rutinen har ikke blitt fulgt opp og etterlevd.

Planen for tilsyn og driftsbesøk i pumpestasjoner blir ikke alltid overholdt. Det er tidligere utformet et notat som har påpekt for lav ressurstilgang for å kunne oppfylle driftsmålene for VA-anleggene. Foretatte besøk blir loggført, men avvik fra planen blir ikke registrert eller avviksbehandlet. Pumpestasjonenes funksjon og evt. overløpsdrift kontrolleres daglig i overvåkingssystemet.

Overløp registreres kun som hydrauliske mengder, basert på beregninger av antall ganger og varighet. I årsrapport for 2014 er det ikke rapportert overløpsutslipp, men utslipp kan ha forekommet under vårfloppen, uten å være registrert.

Det er ikke faste tilsynsrutiner for kummer.

Anmerkning 3

Akkreditert prøvetaking er ikke endelig godkjent ved Innbygda renseanlegg

Kommentarer:

Ifølge forurensningsforskriften skulle akkreditert prøvetaking være innført per 31.12.2008. Driftsassistansen har satt opp et anleggsvis program, der Innbygda RA etter planen skulle vært godkjent for akkreditert prøvetaking i 2014. Anlegget har gjennomført alle tekniske tilpasninger og anlegget utfører nå en 6 måneders prøveperiode, der prøvetaking foretas i samsvar med rutine som akkrediteringen krever. Endelig godkjenning forventes å foreligge høsten 2015. Det tas sikte på å godkjenne kommunens samtlige 4 driftsoperatører. Renseanlegget har ingen overløp *foran* renseanlegget som skal inngå i beregningen av renseseffekt.

Anmerkning 4

ROS-analyse for avløpsanleggene er ikke revidert eller oppdatert

Kommentarer:

Analyse og vurdering av risiko (ytre miljø) for avløpsanleggene ble gjennomført i 2012. Analysen er relativt grovmasket og omfatter hele anlegg og større funksjoner, ikke komponenter og mulige enkelthendelser. Analysen har gitt kun grønne og gule risikoforhold, dvs. ingen uakseptable risikoforhold er avdekket. Etter kommunens rutiner skal analysen gjennomgås og revideres årlig. Dette er foreløpig ikke utført, men en slik revidering er oppstartet nå.

8. Andre forhold

Drift og driftsstabilitet ved Innbygda renseanlegg

Hydraulisk tilførsel til renseanlegget varierer mye som følge av periodisk og sesongmessig høy belastning fra hytteområdene. Tilknytningen kan øke til mer enn det tidobbelte i helgene om vinteren. Hydraulisk tilførsel øker ikke like mye. Biologiske rensetrinn kan være sårbare for brå belastningsendringer, men driftspersonellet anser at anlegget tåler variasjonene godt.

Forurensningsmessig (fosfor- eller BOF₅-basert) tilførsel til måles ikke regelmessig.

Ledningsnett og pumpestasjoner

Ledningskartet anses å være tilfredsstillende oppdatert. Kumpunkter er innmålt. Ledningsstrekke mellom er inntegnet som rette strekker. Nye stikkledninger er inntegnet, men det er dårlig oversikt over gamle stikkledninger.

Alle pumpestasjoner er tilknyttet driftsovervåking. 6 stasjoner har nødstrømsaggregat, disse har ikke nødoverløp. Det er ingen driftsoverløp på avløpsnettet, men det er ett overløp på fordrøyningsstrekning (60 m³) nedstrøms gamle Fageråsen RA.

Åpne stakeluker utgjør en overløpsrisiko. Slike forekommer spesielt på det private nettet. Åpne luker kan også oppstå, f.eks. i forbindelse med spyling. Slike mulige forekomster følges og kan avdekkes ved fokus på soner med mye innlekking.

Innlekking av fremmedvann/klimatiltak

Innlekking av fremmedvann anses generelt å utgjøre det største driftsproblemet ved norske avløpsanlegg. Kommunen har gjennomført mange tiltak de senere årene med å sanere gamle fellesledninger og utbedre dårlige strekninger ellers. Det forekommer fortsatt mye innlekking på private ledninger i hytteområdene, men det utføres tiltak også der. Overløpsutslipp som følge av kapasitetsproblemer forekommer nesten bare når vannivået i elva stiger så mye at vannet trenger inn i pumpestasjonene. Flomvullen langs elva er i så måte til stor nytte, og bidrar til at anleggene kan holdes i drift ved moderate flommer.

Kommunen er i ferd med å gjennomføre viktige tiltak som forberedelser til forventede klimaendringer med mer intens nedbør. Det er gjennomført ROS-analyse i samarbeid med DiH og COWI. 3 nedbørsmålere blir montert i kombinasjon med soneremålere på overvannsnett, for å skaffe bedre kunnskap om sammenhengen mellom nedbør og avrenning. Nye overvannsledninger oppgraderes med én dimensjon mer enn før. Overvannsnett fungerer generelt bra. Lokal behandling av overvann tilrettelegges ved planlegging og rehabilitering i boligområder. For øvrig vurderes tiltak for å redusere innlekking på avløpsnett fortløpende gjennom hovedplan avløp.

Forurensningsmyndighet for kap. 13-anlegg

Kommunen må avklare forurensningsmyndighet for avløpsanlegg som omfattes av forurensningsforskriften kap. 13, jf. § 13-2. Myndigheten må være organisatorisk uavhengig av driften av anleggene.